

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Med henblik på samrådet onsdag den 20. februar 2008 kl. 13.30 fremsendes til orientering Samlenotat til Folketingets Europaudvalg vedrørende Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning) mandag den 25. februar 2008.

Med venlig hilsen

Helge Sander

15. februar 2008

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 475241
Side 1/1

Punkt 7: Strategiske energiteknologier - SET-planen
KOM (2007) 723 af 22. november 2007

- Udveksling af synspunkter

1. Resumé

Kommissionens meddelelse beskriver en mulig fælles strategi for fremme af energiteknologier som opfølgning på EU's beslutning om en fælles energipolitik ved topmødet 9. marts 2007. Kommissionen foreslår en koordineret strategi mellem EU, de europæiske industrivirksomheder og medlemslandene. Der foreslås en prioritering af energiteknologier med vægt på energieffektivisering, vedvarende energi og såkaldte "low carbon" teknologier (fossilt fyrede kraftværker med CO2-rensning samt 4. generations kernekraftværker). Samtidig lægges op til etablering af nyt samarbejde:

- *En europæisk strategigruppe for energiteknologier under Kommissionens ledelse.*
- *Et europæisk informationssystem vedr. energiteknologier og menneskelige ressourcer.*
- *Industriinitiativer vedr. vind, sol, bioenergi, avancerede netværk, CO2-rensning og kernekraft.*
- *En europæisk alliance mellem institutioner for energiforskning.*
- *Planlægning af den europæiske infrastruktur på energiområdet.*
- *Forslag om øgede midler og ressourcer til energiforskningen i Europa.*
- *Øget internationalt samarbejde.*

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 3/3

Rådets drøftelser af SET-planen begyndte under det portugisiske formandskab. Det slovenske formandskab har gennemført en proces, hvor Rådets arbejdsgrupper for forskning henholdsvis energi har drøftet mulige Rådskonklusioner med henblik på vedtagelse på energiministermødet den 28. februar 2008.

2. Baggrund

Meddelelsen (SET-planen) KOM(2007) 723 af 22. november 2007 er Kommissionens udspil for teknologifremme på energiområdet og blev annonceret i Kommissionens energipakke.

3. Hjemmelsgrundlag

Ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

For så vidt angår forholdet til nærhedsprincippet, er det åbenbart, at øget samarbejde på fællesskabsniveau er nødvendigt for, at medlemslandene skal kunne løfte de energipolitiske ambitioner, som blev vedtaget af det Europæiske Råd i marts 2007. Ingen medlemsstater kan løfte denne opgave alene. Af hensyn til en effektiv udnyttelse af ressourcerne til gennemførelse af planens målsætninger er det endvidere hensigtsmæssigt, at opgaven løftes i fællesskab. Regeringen finder derfor, at nærhedsprincippet er overholdt.

5. Formål og indhold

Formålet med planen for strategisk teknologifremme på energiområdet (SET-planen) er at understøtte de energipolitiske mål, som EU fastlagde ved topmødet 9. marts 2007. Målene på EU-plan går bl.a. ud på, at der frem til 2020 skal ske:

- forbedring af energieffektiviteten med 20 %.
- udbygning med vedvarende energi, så den dækker 20 % af energiforsyningen.
- reduktion af udledningen af drivhusgasser med 20 % (og 30 % på grundlag af internationale aftaler).
- udbygning med biobrændstoffer, så de dækker 10 % af behovet.

SET-planen drejer sig om, hvordan teknologiindsatsen i EU, industrien og medlemslandene indrettes bedst muligt til at opfylde målene.

Generelt lægger planen således op til, at energieffektivisering prioriteres. SET-planen udpeger en række teknologier, som skal bidrage til EU's 2020 målsætninger: bl.a. vindkraft (særligt offshore), ny forsyningsteknologi, andengenerationsbiobrændstoffer, CO₂-opsamling og -lagring og kernekraft (fission).

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 4/4

Frem mod 2050 er udfordringen at skabe gennembrud for en ny generation af teknologier vedr. konkurrencedygtig vedvarende energi, omkostningseffektiv energilagring, ny infrastruktur, videreudvikling af kernekraft (4. generations fission samt demonstration af fusion i forbindelse med ITER), samt endelig nye typer energieffektive løsninger (materialer, nano-videnskab og it-løsninger).

1. For at nå målsætningerne foreslår SET-planen, at der udvikles en fælles strategisk planlægning på EU-niveau. Der skal etableres en **Styregruppe for Strategiske Energiteknologier** under Kommissionens ledelse. Der ventes holdt et samlet europæisk møde i første halvdel af 2009.
2. Desuden skal et nyt **Informationssystem** understøtte det strategiske arbejde og omfatte både teknologiudvikling og ressourcer.
3. Gennemførelsen af SET-planen vil på industrisiden omfatte en række **Industriinitiativer** inden for den halve snes områder, der i dag er understøttet af europæiske teknologiplatforme, dvs. *vind, sol, bioenergi, avancerede netværk, CO₂-rensning og kernekraft*.
4. På forskningssiden foreslås, at der skabes en europæisk **Energiforskningsalliance**, og der planlægges en struktureret dialog med institutioner mv. i 2008. Det nye Europæiske Institut for Innovation og Teknologi (EIT) skal endvidere involveres aktivt.
5. På infrastrukturens side påtænkes, at der i 2008 etableres en koordineret **Infrastrukturplanlægning** af europæiske netværk og energisystemer, altså en slags energiplanlægning.

6. I planen understreges behovet for **øgede ressourcer** - såvel finansielle som menneskelige. Selv om 7. rammeprogram indeholder en vis øgning i de økonomiske midler til energiteknologisk forskning, vurderes disse midler som utilstrækkelige. Tilsvarende er der brug for, at den menneskelige ressourcebase udvikles.
7. Endelig peger SET-planen på behovet for en ny **international strategi**.

Kommissionen lægger op til, at medlemslandene skal tilslutte sig SET-planens ideer og arbejde for at tilrettelægge deres forsknings- og innovationsarbejde i tråd med de energipolitiske mål. Der vil således som skitseret blive etableret en styringsstruktur i 2008.

Udkast til Rådskonklusioner

I det foreliggende udkast til Rådskonklusioner hilser Rådet Kommissionens meddelelse velkommen og tilslutter sig de deri fremsatte grundlæggende principper for en europæisk politik på energiteknologiområdet, herunder at politikken skal bygge på de energipolitiske mål, besluttet 9. marts 2007, og at strategien skal omfatte hele udviklingskæden fra forskning til markedsindtrængen af teknologierne. Rådet tilslutter sig de mål og aktioner, Kommissionen foreslår i meddelelsen. Det drejer sig bl.a. om

- at igangsætte nye industriinitiativer i samarbejde mellem den offentlige og private sektor. Seks initiativer prioriteres: - vind, sol, bioenergi, kulstofopsamling og -lagring, elnet og kernekraft (fission). Desuden opfordres Kommissionen til at afsøge mulighederne for nye initiativer vedr. havenergi, energilagring og energieffektivisering.
- at øge energieffektiviteten gennem aktiv støtte, bl.a. ved at fremme udbredelsen af energieffektive teknologier og stimulere opmærksomheden hos forbrugere, herunder sætte nye standarder og gøre brug af det offentliges indkøbspolitik.
- at etablere en styregruppe på højt niveau, der kan mødes for at udveksle information og foreslå aktiviteter med henblik på at optimere de samlede aktiviteter i Det Europæiske Forskningsrum gennem fælles programmer; i sammenhæng hermed etableres en struktureret dialog, som kan føre til en europæisk alliance mellem institutioner for energiforskning.
- at stile mod en betydelig forøgelse af de nationale og europæiske midler til energiforskning, tilpasset forskningsressourcernes tilgængelighed.
- at forbedre forskernes og institutionernes kapacitetsopbygning og herunder anmode the European Strategy Forum on Research Infrastructures (ESFRI) om at identificere behovet for europæiske forskningsinfrastrukturer.
- at udvikle samarbejdet mellem det offentlige, industrien og forskningsverdenen til at understøtte SET-planens mål. Denne udvikling kan blandt andet omfatte offentlig-private partnerskaber, økonomiske virkemidler, udvikling af markeder for ny teknologi, indførelse af regulering til fremme af udbredelsen af nye teknologier og indførelse af normer og standarder for energieffektive produkter og tjenester.
- at gennemføre virkemidler inden for forskning, statsstøtte, landbrug, transport og offentlig indkøbspolitik, som understøtter de energipolitiske mål, og at øge det internationale samarbejde.

Rådet opfordrer desuden Kommissionen til

- i 2008 at påbegynde arbejdet med de nævnte mål – i tæt samarbejde med medlemslandene og andre relevante aktører, herunder ved at fremlægge en meddelelse vedr. finansiering af ”low carbon” teknologier.
- at evaluere SET-planen med jævne mellemrum og etablere åbne informations- og videnssystemer om energiteknologier.
- at sørge for, at de relevante fællesskabsprogrammer gennemføres, så de støtter op om målene i SET-planen.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har ikke udtalt sig endnu. Det forventes, at en udtalelse vil blive afgivet primo 2008.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor.

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet og beskyttelsesniveauet

De skitserede forslag har ingen direkte statsfinansielle konsekvenser. De foreslåede aktiviteter kan ved efterfølgende implementering resultere i krav om nye midler via EU's budgetter, hvoraf Danmark finansierer ca. 2 pct. Størelsesordenen heraf kan der ikke siges noget kvalificeret om på nuværende tidspunkt.

Der er ikke foretaget en samfundsøkonomisk vurdering af Kommissionens oplæg.

Danske virksomheder og forskningsinstitutioner har haft en vigtig rolle i europæisk energiforskning, hvor den direkte danske deltagelse har været forholdsmæssigt stort (af størrelsesordenen over 100 mio. kr. pr. år). Den danske andel har på energiområdet været på samme høje niveau siden 1990'erne svarende til 5-6 % af EU's samlede midler inden for denne del af rammeprogrammet. Det kan sammenholdes med, at det danske EU-bidrag udgør under 2 pct. af budgettet.

Ud fra en erhvervsmæssig synsvinkel er der også et aspekt i at udbygge de danske styrkepositioner inden for vedvarende energi og energieffektivisering. I det omfang teknologifremme også er med til at bane vej for en omfattende udbygning med vedvarende energi og reduktion af energiforbrug og drivhusgasudledning, har forslagene gunstige konsekvenser for miljøet og beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Energistyrelsen har i december 2007 sendt meddelelsen i høring hos en række institutioner, virksomheder og organisationer.

Sagen har været i høring hos EF-Specialudvalget for forskning. Ved fristens udløb den 7. februar 2008 var der indkommet følgende svar:

Dansk Industri (DI) lægger særligt vægt på tre forhold, nemlig styrket koordinering, forøgede investeringer, og at markedet skal sættes i stand til at bringe energiteknologier fra forskningsstadiet til markedet. SET-planen er et skridt i den rigtige retning, men der er lang vej til, at overvejelserne om f.eks. en styringskomité

er omsat i praksis. Regeringen bør lægge vægt på, at SET-planen konkretiseres og implementeres i 2008.

I forhold til behovet for flere midler bør regeringen bakke op om, at der også på EU-plan afsættes flere midler. Dette bør ses i sammenhæng med anvendelsen af EU's samlede budget, hvor DI anbefaler, at midlerne i langt højere grad målrettes en massiv satsning på forskning og udvikling, herunder inden for energi- og miljøteknologi.

I forhold til at styrke markedets evne til at bringe energiteknologier til markedet bør regeringen arbejde for, at et program som Energiteknologisk Udviklings- og Demonstrationsprogram (EUDP) vinder opbakning på europæisk plan. Det vil være et af flere midler, der bør bringes i anvendelse for at sætte markedet i stand til at bringe nye teknologier hele vejen til den kommercielle fase.

Landsorganisationen i Danmark (LO) støtter regeringens holdning, idet man henviser til de bemærkninger, som CO I har fremsendt om finansiering og omlægning af infrastrukturen på energiområdet i forbindelse med Energistyrelsens høring vedr. meddelelsen om SET-planen.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 7/7

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den danske regering er generelt positivt indstillet over for meddelelsen fra Kommissionen, der ligger op ad de synspunkter, som regeringen har fremført over for Kommissionen, herunder Regeringens indspil til EU af 12. oktober 2006: "En samlet energipolitik for Europa".

Mange af ideerne bag SET-planen, herunder prioritering af vedvarende energi og energieffektivitet, korresponderer med de forslag og ønsker, som i processen er fremsat fra dansk side. Generelt hilser regeringen derfor planen velkommen, herunder at der skabes en energiteknologisk strategi i EU-regi, som også dækker hele udviklingskæden for energiteknologier fra forskning til markedsføring. En sådan strategi kan blive et afgørende instrument til gennemførelsen af den europæiske energipolitik.

Med hensyn til Kommissionens konkrete forslag og udkastet til Rådskonklusioner lægger man fra dansk side særlig vægt på:

- Generelt har man fra dansk side gjort gældende, at strategien skal omfatte hele udviklingskæden fra forskning til markedsindtrængen af teknologierne. SET-planen skal således omfatte alle relevante EU-programmer (7. ramme-program, innovationsprogrammerne, Intelligent Energi Europa, strukturfonde mv.). Disse synspunkter er tilgodeset i udkastet til Rådskonklusioner.
- *En europæisk strategigruppe for energiteknologier under Kommissionens ledelse:* Etablering af en sådan gruppe i Kommissionsregi bør fremme den energiteknologiske tilgang i forhold til 7. ramme-program og andre EU-støtteordninger.
- *En europæisk alliance* mellem institutioner for energiforskning er allerede aftalt uformelt mellem ledere i energiforskningsverdenen og Kommissionen. Fra dansk side støttes sådan en alliance, idet der skal arbejdes for dansk deltagelse heri.

- Forslag om *øgede midler og ressourcer* til energiforskningen i Europa: - Fra dansk side er det i EU-indspillet fra oktober 2006 foreslået, at EU's støtte til forskning, udvikling og demonstration på energiområdet fordobles ved først-kommende budgetrevision i 2008/2009 og den efterfølgende budgetperiode. Såfremt der bliver en revision af de finansielle perspektiver 2007-2013, vil man således arbejde for en øget andel til energiområdet, samt at de forskellige EU-programmer koordineres i forhold til udviklingskæden fra forskning til marked.
- *The European Strategy Forum on Research Infrastructures* (ESFRI) bør anmodes om at identificere behovet for europæiske forskningsinfrastrukturer vedr. vedvarende energi.
- Fra dansk side kan man ligeledes støtte ideerne om at udvikle samarbejdet mellem det offentlige, industrien og forskningsverdenen til at understøtte SET-planens mål, ligesom der er behov for at gennemføre virkemidler inden for forskning, statstøtte, landbrug, transport og offentlig indkøbspolitik, som understøtter de energipolitiske mål.
- *Øget internationalt samarbejde*: Dette støttes fra dansk side.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Samlet set kan man fra dansk side tilslutte sig det foreliggende udkast til Rådskonklusioner, udarbejdet på grundlag af Kommissionens Meddelelse.

Side 8/8

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Rådets drøftelser af SET-planen begyndte under det portugisiske formandskab. Det slovenske formandskab har gennemført en proces, hvor Rådets arbejdsgrupper for forskning henholdsvis energi har drøftet mulige Rådskonklusioner med henblik på vedtagelse på energiministtermødet den 28. februar 2008.

Der har været en positiv holdning fra medlemsstaterne i retning af, at energiforskningen bør opprioriteres, og at der vil kunne opnås fordele og synergi ved et bedre samspil mellem energipolitikken og teknologifremme på energiområdet. En massiv indsats for teknologifremme kan være en vigtig forudsætning for at opnå de i marts 2007 fastlagte energipolitiske mål.

Der tegner sig et billede, hvor man generelt udtrykker positiv støtte til ideen om SET-planen, idet man erkender behovet for en aktiv opfølgning på de ambitiøse energipolitiske mål, der blev opstillet på Det Europæiske Råds møde den 9. marts 2007.

Rådskonklusionerne forventes vedtaget på energiministrenes møde den 28. februar 2008.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Klima- og Energiministeriet har til Folketingets Europaudvalg fremsendt grundnotat af 25. januar 2008 om meddelelsen, KOM(2007)723 af 22. november 2007.

Punkt 8: Forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforetagendet for brændselsceller og brint (FCH)
KOM(2007) 571 af 9. oktober 2007
- Generel indstilling

Revideret udgave af grundnotat af 17. januar 2008. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

Det 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration udmærker sig ved en markant satsning på strategiske initiativer, hvor industri og offentlig forskning går sammen om at udforme den fælles europæiske strategi inden for en række strategiske forskningsområder.

Et nyt initiativ er EU's fælles teknologiinitiativer (JTI). Rådet vedtog i december 2007 forordninger til oprettelse af de første fire initiativer (IMI, ARTEMIS, Clean Sky og ENIAC) og forventes under slovensk formandskab at nå til enighed om det foreliggende femte forslag om etableringen af et fælles teknologiinitiativ for brændselsceller og brint. Det forventes således, at Rådet på mødet den 25. februar 2008 når frem til en generel indstilling om forslaget.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 9/9

Teknologiinitiativet for brændselsceller og brint vil øge synergieffekten mellem grundforskning og industriens anvendelsesorienterede forskning, udvikling og demonstrationsprojekter. Initiativet er baseret på arbejdet i Den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller. Formålet er at levere stabil brint- og brændselscelleteknologi helt frem til kommercielt afsæt samt at reducere tiden til markedsintrøduktion med 2 til 5 år.

Det samlede budget for fællesforetagendet for brændselsceller og brint (FCH-fællesforetagendet) frem til og med 2017 forventes at være mindst 940 millioner euro. Heraf forventes fællesskabet at skulle bidrage med 470 millioner euro fra budgetmidlerne hørende til særprogrammet "Samarbejde" under det 7. rammeprogram.

Danmark forventes at stå stærkt i forhold til FCH-aktiviteterne, da Danmark har flere stærke forskningsmiljøer og virksomheder inden for brændselsceller og brint.

2. Baggrund

EU's fælles teknologiinitiativer (JTI) er et nyt instrument i EU's politik for at fremme forskning og teknologisk udvikling. En del af indsatsen i 7. rammeprograms særprogrammer vil blive udmøntet igennem JTI'er.

De fælles teknologiinitiativer kendetegner en ny måde at give europæisk industri indflydelse på indholdet af udbuddene i EU's forskningsprogrammer med henblik på offentlig-private partnerskaber. JTI'erne er karakteriserede ved, at især industrien, og i et vist omfang forskningsmiljøerne, er mere direkte involverede i udformningen og udmøntningen af programmerne end i de traditionelle rammeprogramaktiviteter.

Hensigten er, at de styrende organer (fællesforetagendet), som vil være drevet af industrikonsortiet bag den konkrete JTI, selv skal stå for forvaltningen af en strategisk forskningsdagsorden og tilhørende bevilling. De primære opgaver er i første omgang derfor at fastlægge et arbejdsprogram for det pågældende forskningsområde, udarbejde opslag til at udmønte arbejdsprogrammet og forskningsstrategien samt at evaluere og udvælge projekter til støtte.

Gennem de fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Initiativerne udspringer hovedsagelig af arbejdet i EU's europæiske teknologiplatforme og kan betragtes som en overbygning på de få teknologiplatforme, der er nået til et stadium, hvor betydelige offentlige og private investeringer er nødvendige for at føre platformens strategiske forskningsdagsorden ud i livet.

Kommissionen har tidligere meddelt, at man vil foreslå JTI 'ere inden for seks områder. Rådet vedtog i december 2007 forordninger til oprettelse af de første fire initiativer (IMI, ARTEMIS, Clean Sky og ENIAC) og forventes under slovensk formandskab at nå til enighed om det femte forslag om etableringen af et fælles teknologiinitiativ for brændselsceller og brint. Det foreløbigt sidste fælles teknologiinitiativ om global miljø- og sikkerhedsovervågning, GMES, forventes at blive fremlagt i slutningen af 2008, muligvis først i begyndelsen af 2009.

Teknologiinitiativet for brændselsceller og brint vil øge synergieffekten mellem grundforskning og industriens anvendelsesorienterede forskning, udvikling og demonstrationsprojekter, baseret på arbejdet fra den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller (med dansk deltagelse fra virksomheder og den offentlige forskning). Formålet er at levere stabil brændselscelle- og brintteknologi helt frem til kommercielt afsæt samt at reducere markedsintroduktionstiden med 2 til 5 år.

Der er blandt relevante private og offentlige aktører etableret et dansk partnerskab for deltagelse i den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller.

Det samlede budget for FCH-fællesforetagendet for den tiårige periode til og med 2017 forventes at være mindst 940 millioner euro. Heraf forventes fællesskabet at skulle bidrage med maksimalt 470 millioner euro fra budgetmidlerne hørende til særprogrammet "Samarbejde" under det 7. rammeprogram. Industriens ressourcetilbud skal minimum modsvare Fællesskabets bidrag.

Det fælles teknologiinitiativ foreslås oprettet i en 10-årig periode med udløb 31. december 2017. Kommissionen foreslår, at bidraget fra Fællesskabet alene bliver afholdt inden for 7. rammeprogram (2007-2013) budget og dækker hele perioden frem til den 31. december 2017, inklusive perioden 2013-2017.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er Traktatens artikel 171. Forslaget vedtages i henhold til Traktatens artikel 172, hvorefter Rådet efter høring af Europa-Parlamentet og Det Økonomiske og Sociale Udvalg kan vedtage forslag om de i artikel 171 omhandlede bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget vil give mulighed for, at hidtil fragmenterede indsats for såvel europæiske, nationale statslige og private midler kan samles i en fælles europæisk indsats om brændselsceller og brint. En fællesskabsforanstaltning kan skabe en retlig ramme for et sådant samarbejde. Muligheden for samordning af nationale og europæiske indsats øger handlerummet for opnåelse af overordnede mål for den samlede europæiske forskning og industri inden for området. Herigennem styrkes de europæiske virksomheders konkurrencekraft. Forslaget vurderes hermed at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Den foreslåede forordning vedrørende FCH-fællesforetagendet sigter mod at styrke EU's position på brændselscelle- og brintområdet. Japan og Nordamerika estimeres på nuværende tidspunkt eksempelvis at være 5 år foran EU i demonstration af brændselscellekøretøjer. FCH skal bidrage til, at dette skel mindskes ved blandt andet at samle Europas mange spredte forskningsmiljøer i stærke partnerskaber med industrien og med tætte bånd til offentlige myndigheder. Specielt Europas mange små og mellemstore virksomheder forventes at spille en afgørende rolle.

Oprettelse

FCH-fællesforetagendet foreslås oprettet for en periode, som udløber med udgangen af 2017. Rådet vil kunne forlænge denne periode. Fællesforetagendets sekretariat foreslås placeret i Bruxelles, Belgien.

Mål

Det overordnede mål for FCH-fællesforetagendet er blandt andet at bidrage til gennemførelsen af EU's 7. rammeprogram ved at fremme en samlet indsats for forskning, udvikling og demonstration, der kan eliminere markedsfejl og muliggøre hurtigere markedsintroduktion af brændselscelle- og brintteknologier. Et andet mål er at fremme offentlige og private investeringer i disse teknologier i medlemslandene og i associerede lande.

Medlemmer og organisering

Det foreslås, at FCH-fællesforetagendet stiftes af Det Europæiske Fællesskab, repræsenteret ved Kommissionen, og af en industrigruppe etableret som en international non-profit sammenslutning, som repræsenterer den europæiske industris interesser. Industrigruppen vil være åben for nye medlemmer, såfremt disse er aktive på området i Europa og forpligter sig til at bidrage til FCH-fællesforetagendets målsætninger og ressourcer.

Der åbnes endvidere for, at en gruppe bestående af forskningsorganisationer og universiteter kan indgå som medlem af FCH-fællesforetagendet. Forskningsgruppen er åben for nye medlemmer fra medlemslande, associerede lande eller kandidatlande.

FCH-fællesforetagendet ledes af en bestyrelse og en ledende direktør assisteret af et sekretariat. Bestyrelsen vil bestå af seks medlemmer fra industrigruppen og seks medlemmer udpeget af Kommissionen. Fællesskabet har vetoret i bestyrelsens beslutninger om blandt andet anvendelsen af Fællesskabets finansielle bidrag, principperne for vurdering af ikke-finansielle ydelser og spørgsmålet om sammenhængen mellem fællesforetagendets flerårige planer for forskningsaktiviteter og 7. rammeprogram.

Såfremt der etableres en gruppe af forskningsorganisationer mv., kan denne få overdraget en af Kommissionens seks bestyrelsesposter. Sekretariatet vil være ansvarlig for den daglige ledelse, herunder processen med forslagsindkaldelser, evaluering, administration af tilskud osv. Af rådgivende organer etableres en medlemsstatsgruppe på højt niveau samt en videnskabelig komité. Medlemsstatsgruppen skal høres i forbindelse med udarbejdelsen af de flerårige planer for fællesforetagendets forskningsaktiviteter.

Finansiering og projektstøtte

Fællesskabet vil bidrage med maksimalt 470 millioner euro for en tiårig periode til og med 2017. Dette beløb plus eventuelle andre offentlige bidrag skal minimum matches af private investeringer.

Administrationsomkostninger for FCH forventes at ligge på ca. 20 millioner euro. Omkostningerne skal fordeles med 50 % fra industrigruppen og 50 % fra de øvrige medlemmer af FCH.

FCH-fællesforetagendet skal støtte forsknings-, udviklings- og demonstrationsaktiviteter på grundlag af indkaldelser af konkurrerende ansøgninger, uafhængig evaluering og indgåelse af kontrakter. Afgørelse om støtte træffes af bestyrelsen.

I særlige tilfælde kan der som hjemlet i bestemmelserne om 7. rammeprogram anvendes særlige udbud, hvis det skønnes formålstjenligt for effektivt at kunne opfylde forskningsmålsætningerne.

Rapportering og evaluering

Kommissionen skal forelægge Europa-Parlamentet og Rådet en årlig implementeringsrapport vedrørende FCH-fællesforetagendet. Endvidere skal der senest 2010 iværksættes en foreløbig evaluering.

Overensstemmelse med andre EU-politikker og mål

Den foreslåede forordning er i overensstemmelse med Fællesskabets forskningspolitikker og målsætningen om at investere 3 % af EU's BNP i forskning og udvikling i 2010, hvoraf to tredjedele skal komme fra den private sektor, jf. Det Europæiske Råds beslutning i Barcelona i 2002.

* * *

Det slovenske formandskab har fremlagt en række reviderede tekstudgaver for blandt andet at bringe forslaget i overensstemmelse med de i efteråret 2007 vedtagne forslag til fælles teknologiinitiativer.

Fra formandskabets udkast kan – udover sproglige præciseringer – særligt fremhæves følgende:

Det præciseres, at midlerne udbydes i åbne opslag og med uafhængige evalueringer, og at de anvendte bestemmelser for håndtering af intellektuel ejendomsret og værdisættelse af industriens ikke-finansielle bidrag vil stemme overens med de principper, der gælder for 7. rammeprogram.

Udkastet udelader vetoret til Kommissionen på bestemte områder. Dette opvejes imidlertid med en tilføjelse om, at Kommissionen ved eventuel stemmeafgivning skal stemme samlet (Kommissionen er tildelt 6 ud af 12 stemmer i bestyrelsen, og beslutninger træffes med ¾ flertal).

Det præciseres endvidere, at industriens medfinansiering skal matche Fællesskabets bidrag, og at industriens betaling af administrationsomkostningerne vil ske i form af ikke-finansielle bidrag. Endvidere nævnes eksplicit, at Fællesskabsinitiativet har til formål også at fremme SMV-deltagelsen og koordinering med relevante dele af 7. rammeprogram.

Udkastet indebærer også oprettelsen af en FCH-medlemsstatsgruppe, der skal informeres og får mulighed for at udtale sig om blandt andet programmets sammenhæng med nationale programmer, projektindkaldelser og resultaterne heraf samt involveringen af SMV. Det præciseres videre, at bestyrelsens udpegning af den videnskabelige komité sker på grundlag af bl.a. forslag fra FCH-medlemsstatsgruppen.

Endelig er efter bl.a. dansk forslag understreget, at gennemførelsen af teknologiinitiativet skal basere sig på arbejdet i Den Europæiske Teknologiplatform for Brint og Brændselsceller.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennem fælles teknologiinitiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer.

Kommissionen foreslår en fællesskabsfinansiering på 470 millioner euro i perioden 2007-2017. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 92 millioner kroner.

Det fælles teknologiinitiativ foreslås oprettet i en 10-årig periode med udløb 31. december 2017. Kommissionen foreslår, at bidraget fra Fællesskabet alene bliver afholdt inden for 7. rammeprogram (2007-2013) budget og dækker hele perioden frem til den 31. december 2017, inklusive perioden 2013-2017.

Der forventes ikke krav om national, statslig medfinansiering.

9. Høring

Sagen har senest med frist den 7. februar 2008 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der fremkom følgende bemærkninger:

Dansk Industri (DI) bemærker, at det ikke af materialet fremgår, i hvilken udtrækning der forventes afstemninger i bestyrelsen. På det foreliggende grundlag finder DI det problematisk, at der lægges op til, at Kommissionen de facto får vortet i alle spørgsmål.

Landsorganisationen i Danmark (LO) kan støtte den foreslåede danske indstilling.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 14/14

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter forslaget om at forøge Europas industrielle forskningsaktiviteter og hilser velkommen, at Kommissionen har fremlagt forslag om oprettelse af fællesforetagendet FCH.

Regeringen kan tilslutte sig det senest reviderede kompromisforslag.

FCH har sammen med initiativet om innovative lægemidler (IMI) og indlejrede computersystemer (ARTEMIS) størst dansk interesse af de foreliggende fem forslag til fælles teknologiinitiativer. Danmark har flere stærke forskningsmiljøer og virksomheder inden for brændselsceller og brint.

Som i forbindelse med forhandlingerne om de første fire forslag til fælles teknologiinitiativer lægger Danmark også her vægt på og vil arbejde for at sikre åbenhed og gennemsigtighed i FCH-fællesforetagendets virke samt reel konkurrence i de udbudte forsknings-, udviklings- og demonstrationsprojekter. Regeringen lægger endvidere vægt på at sikre koordinering med andre aktiviteter inden for rammeprogrammet, samt at de fælles teknologiinitiativer er åbne for nye deltagere undervejs.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt er der blandt medlemslandene stor opbakning til forslaget, og det forventes, at Rådet på mødet den 25. februar 2008 når frem til en generel indstilling.

Der har under forhandlingerne været bred tilslutning til harmoniseringen af forslaget med relevante dele af de allerede vedtagne forslag om fælles teknologiinitiativer. Danmark har i den forbindelse særligt arbejdet for at sikre:

- åbne indkaldelser af ansøgninger med uafhængig ekspertevaluering

- koordinering med det forudgående arbejde i den teknologiske platform, og
- overensstemmelse med bestemmelser i rammeprogrammet om henholdsvis intellektuel ejendomsret og værdisættelse af industriens ikke-finansielle bidrag.

Formandskabet har ikke ønsket at imødekomme et ønske fra blandt andet dansk side om at udelade kravet om, at projektkoordinatorer generelt skal være medlemmer af industri- eller forskningsgruppen.

Andre delegationers indlæg har understreget, at bidrag fra andre offentlige kilder end Fællesskabet ikke bør påvirke den finansielle ligevægt mellem Fællesskabet og industrien, og at forskningsgruppen bør bestå af offentlige non-profit-organisationer.

Forhandlingerne har endvidere været fokuseret på Kommissionens vetoret i bestyrelsen. Fra dansk side der er lagt vægt på ikke at begrænse Kommissionens vetoret.

Vedrørende muligheden for udbud har Kommissionen præciseret, at dette instrument er omfattet af bestemmelserne for 7. rammeprogram, og at referencen kun er indført for at præcisere, at sådanne udbud kun vil finde sted under særlige omstændigheder.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 15/15

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Europaudvalget har modtaget grundnotat af 17. januar 2008 om forslaget om fællesforetagendet for brændselsceller og brint (FCH).

Punkt 9: Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets beslutning om Fællesskabets deltagelse i et forsknings- og udviklingsprogram, der gennemføres af flere medlemsstater til fordel for forskningsintensive SMV'er (Eurostars)

KOM(2007) 514 af 20. september 2007

- *Sagen er ikke på dagsordenen for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. februar 2008, men forventes vedtaget på et snarligt Rådsmøde.*

Revideret udgave af grundnotat af 31. oktober 2007. Nye afsnit er markeret med en streg i margenen.

1. Resumé

For at fremme markedsorienteret tværnationalt forsknings- og udviklingssamarbejde blandt forskningsintensive små og mellemstore virksomheder (SMV) foreslås det, at Rådet og Parlamentet med hjemmel i Traktatens artikel 169 vedtager en beslutning om Fællesskabets deltagelse i Eurostars-programmet.

Eurostars-programmet er et initiativ, der er fremsat af 27 europæiske medlemmer af EUREKA (et fælles-europæisk netværk for markedsorienteret og erhvervsrettet forskning og udvikling).

Artikel 169-initiativer giver Fællesskabet mulighed for at yde finansiel støtte til et forskningsprogram etableret af flere medlemslande. Med Rådets beslutning om særprogrammer til gennemførelse af 7. rammeprogram for forskning, teknologisk udvikling og demonstration er der foreslået fire artikel 169-initiativer, hvoraf det fælles Eurostars-program er et af forslagene.

Sagen er ikke på dagsordenen for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. februar 2008, men forventes vedtaget på et snarligt Rådsmøde.

2. Baggrund

Det 7. rammeprogram lægger blandt andet op til, at Fællesskabet i højere grad end tidligere kan finansiere større satsninger gennem brug af Traktatens artikel 169.

Initiativer oprettet efter artikel 169 i Traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab giver Fællesskabet mulighed for at yde finansiel støtte til et program etableret af flere medlemslande og deltage i de organisatoriske strukturer, der er nødvendige for at gennemføre initiativet.

Kriterierne for at etablere et artikel-169 initiativ er blandt andet, at der er tale om emner af stor interesse for Fællesskabet, og emner som falder i tråd med den tematiske prioritering inden for 7. rammeprogram. Der skal endvidere være tale om deltagelse fra et tilstrækkeligt antal medlemslande for at opnå en integration af forskningsområdet samt medfinansiering fra både Fællesskabet og de respektive EU-medlemslande. Begge disse kriterier er opfyldt i Eurostars-programmet.

Det 7. rammeprogram tilbyder således en velegnet ramme for Eurostars-programmet, der er et samarbejde mellem 22 EU-medlemslande og 5 associerede lande.

Følgende 27 lande deltager p.t. i Eurostars: Belgien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Grækenland, Holland, Irland, Island, Israel, Italien, Letland, Litauen, Norge, Polen, Portugal, Rumænien, Schweiz, Slovenien, Spanien, Sverige, Tjekkiet, Tyrkiet, Tyskland, Ungarn og Østrig. Andre EU-lande, som fx Storbritannien, ventes at ville tilslutte sig i løbet af 2008.

I Danmark har Rådet for Teknologi og Innovation besluttet at øremærke 3,75 mio. kr. årligt til dansk deltagelse i Eurostars-programmet for perioden 2008-2013 svarende til i alt 22,5 mio. kr. for hele perioden. Tilsammen har de 27 Eurostars-lande angivet, at de vil afsætte 2.250 mio. kr. i hele perioden. Der lægges i forslaget til Rådets og Parlamentets beslutning op til, at Fællesskabet gennem 7. rammeprogram vil supplere de nationale midler med 750 mio. kr. Fællesskabsmidler vil blive givet til projektdeltagere fra de lande, der har de bedste projekter. Det samlede tilskudsbudget for perioden 2008-2013 er på i alt 3 mia. kr.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Eurostars-programmet er en fortsættelse af et program, som i en årrække har været udbudt i regi af EUREKA (et fælles-europæisk netværk for markedsorienteret og erhvervsrettet forskning og udvikling).

Side 17/17

Sagen er ikke på dagsordenen for Rådsmødet (konkurrenceevne) den 25. februar 2008, men forventes vedtaget på et snarligt Rådsmøde.

3. Hjemmelsgrundlag

Forslagets hjemmel er traktatens afsnit XVIII, artikel 169, vedrørende Fællesskabets deltagelse i forskningsprogrammer, der iværksættes af flere medlemsstater, herunder deltagelse i de strukturer, der oprettes for gennemførelsen af disse programmer. Forslaget vedtages i henhold til artikel 172, hvorefter Rådet efter fremgangsmåden i artikel 251 (fælles beslutningsprocedure) og efter høring af Det Økonomiske og Sociale Udvalg kan vedtage de i artikel 169 omhandlede bestemmelser.

4. Nærhedsprincippet

Forslaget baseres på TEF artikel 169, som eksplicit bestemmer, at Fællesskabet kan deltage i et fælles program, der iværksættes af flere medlemsstater. Behandlingen og vurderingen af ansøgningerne administreres centralt af EUREKA-sekretariatet efter de principper, Eurostars-landene har fastlagt. Operationelle aspekter som markedsføring, vejledning af ansøgere, fastlæggelse af nationale tilskudssatser samt revision m.v. varetages nationalt. Forslaget anses for at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

5. Formål og indhold

Eurostars-initiativet har til formål at etablere et fælles program for forskning og udvikling ved at tilvejebringe de nødvendige retslige og organisatoriske rammer for et storstilet europæisk samarbejde om anvendelse af forskning og innovation med sigte på forskningsintensive SMV'er.

Programmet samfinansieres af nationale bidrag fra Eurostars-landene og Fællesskabet. Fællesskabsfinansieringen gives til de projektdeltagere, der indsender de bedste ansøgninger.

EUREKA-sekretariatet får ansvaret for forvaltningen af programmet og for at modtage, fordele og føre tilsyn med Fællesskabets finansielle bidrag til programmet.

SMV'er udgør 99 % af alle virksomheder i Europa og er som de vigtigste kilder til innovation og jobskabelse en afgørende faktor for at nå fællesskabsmålene i Lissabon-processen omkring vækst og beskæftigelse, og de bidrager også væsentligt til målet om, at mindst 3 % af EU's BNP skal anvendes til forsknings- og udviklingsaktiviteter. Men SMV'er kæmper med mange udfordringer såsom skærpet global konkurrence i forbindelse med den voksende internationalisering af værdikæder, en hurtigere produktlivscyklus, ændringer i de økonomiske strukturer og den internationale arbejdsdeling. For innovative SMV'er kan deres begrænsede størrelse og fleksible organisation vise sig at være en stor fordel i en økonomi i stadig forandring. Det giver dem mulighed for hurtigt at tilpasse sig og dermed kunne gribe og udnytte nye markedsmuligheder. Derfor kan forskningsintensive SMV'er bidrage markant til at udmønte forskning og ny teknologi i innovative produkter, processer og tjenesteydelser og således medvirke til opfyldelse af Lissabon-målsætningerne.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 18/18

Der er ingen begrænsning på, hvilke fagområder der kan søges støtte til. Ansøgeren skal være en forskningsintensiv SMV, mindst 50 % af projektet skal gennemføres af SMV'er, og der skal være deltagere fra mindst to Eurostars-lande. Store virksomheder og videninstitutioner kan derfor også deltage i Eurostars-projekter, men deres andel skal udgøre under 50 % af det samlede projekt, og de må ikke lede projektet.

Projektforslag evalueres og udvælges på centralt plan på grundlag af gennemsigtige og fælles fastlagte kriterier, som fastsættes i indkaldelser af ansøgninger. Udvælgelsen vil være bindende for de deltagende lande.

Der vil blive indkaldt projektansøgninger 2-4 gange årligt. Første ansøgningsfrist under det fælles Eurostars-program omfattende Fællesskabets bidrag er endnu ikke kendt.

* * *

Formandskabet har fremlagt reviderede tekster i forbindelse med behandlingen af forslaget. Der har hovedsageligt været tale om ændringer med henblik på at skabe overensstemmelse med det parallelle forslag om Fællesskabets deltagelse i AAL-programmet (et artikel 169-initiativ om udviklingen af innovative, IKT-baserede produkter, tjenester og systemer til en god alderdom i hjemmet).

Formandskabets seneste udkast imødekommer ikke et dansk forslag om, at iværksatte projekter under Eurostars-programmet skal omfatte mindst to SMV'er fra forskellige lande.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Der foreligger endnu ikke nogen udtalelse fra Europa-Parlamentet. En udtalelse forventes at foreligge i april 2008.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Gennem artikel 169-initiativer mobiliseres en kombination af private og offentlige, europæiske og nationale finansieringsformer og -kilder. Denne finansiering kan antage forskellige former og mobiliseres gennem forskellige mekanismer, herunder blandt andet støtte fra rammeprogrammet.

Kommissionen lægger op til en fællesskabsfinansiering på maksimalt 100 mio. euro i perioden 2008-2013. Danmark finansierer ca. 2 % af EU's budget svarende til ca. 15 mio. kr. Fællesskabets finansielle bidrag foreslås taget fra de budgetmidler, der er afsat til det tematiske program "Forskning til fordel for SMV'er" under særprogrammet "Kapacitet" under det 7. rammeprogram.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 19/19

Danmark har via Rådet for Teknologi og Innovation forpligtet sig til et nationalt bidrag til programmet på 3,75 mio. kr. årligt i årene 2008-2013. Det nationale bidrag svarer til ca. 0,75 % af det samlede tilskudsbudget på 3 mia. kr., der er stillet til rådighed for Eurostars-programmet, og det findes inden for de allerede fastlagte rammer i finansloven for samarbejde mellem forskning og erhverv.

De danske virksomheder og videninstitutioner, der søger om at deltage i forsknings- og innovationsaktiviteter under programmet, forventes selv at finansiere en del af udgifterne til de konkrete projekter.

9. Høring

Sagen har senest med frist den 7. februar 2008 været behandlet i EF-Specialudvalget for forskning. Der er ikke fremkommet bemærkninger til sagen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er positivt indstillet over for programmer udført og koordineret i fællesskab mellem flere lande og kan tilslutte sig forslaget om Fællesskabets deltagelse i det fælles Eurostars-program.

På baggrund af programmets formål tilslutter Danmark sig en fælles europæisk procedure og anvendelsen af ét fælles sæt af evalueringskriterier som udgangspunkt for udvælgelse af forskningsprojekter efter åbne opslag.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er udtalt opbakning blandt medlemslandene til forslaget om Fællesskabets deltagelse i Eurostars-programmet.

Behandlingen under portugisisk formandskab vedrørte primært rollen for EU-REKA-sekretariatet og niveauet for administrationsomkostninger, der er fastlagt til maksimalt 4,5 %.

Under slovensk formandskab har gennemgangen båret præg af en række mindre justeringer i forslagsteksten blandt andet for at skabe overensstemmelse med forslaget om Fællesskabets deltagelse i AAL-programmet. Danmark har (med støtte fra to andre medlemslande) foreslået en præcisering af, at minimum to SMV'er fra to forskellige lande skal deltage i de ansøgte forsknings- og udviklingsprojekter. Kommissionen har i udgangspunktet været positivt stemt over for det danske forslag, men har ikke ønsket at ændre i teksten, fordi man ikke ønsker at ændre i kendte betingelser fra det eksisterende EUREKA-program. Formandskabet har således med støtte fra en række medlemslande ikke imødekommet det danske forslag.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg. Europaudvalget har modtaget grundnotat af 31. oktober 2007 om Eurostars-programmet.

Det bemærkes, at Folketingets Europaudvalg har modtaget samlenotat af 14. maj 2007 om Kommissionens status generelt for artikel 169-initiativerne.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Side 20/20